

De (be)stemming van democratie

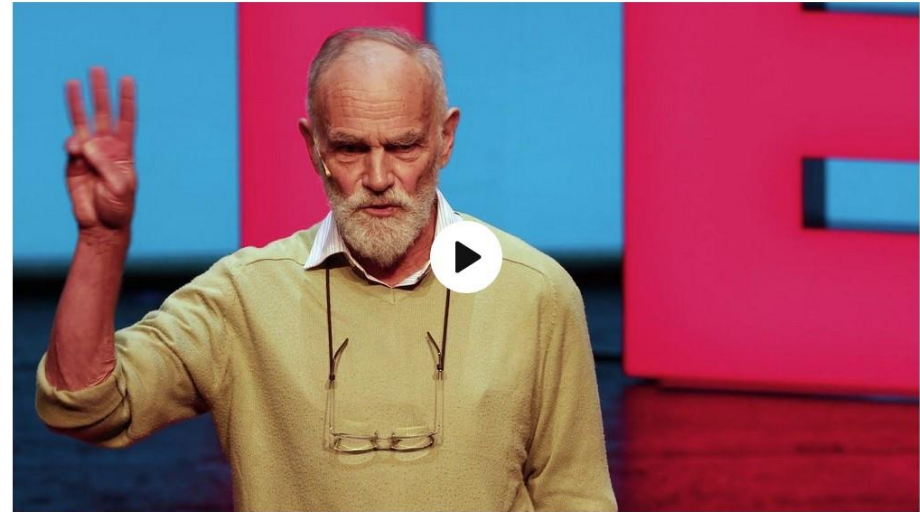
Over stelsystemen

Even voorstellen...

TED Ideas worth spreading

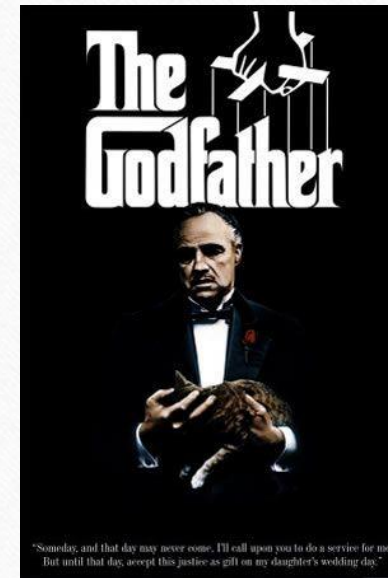
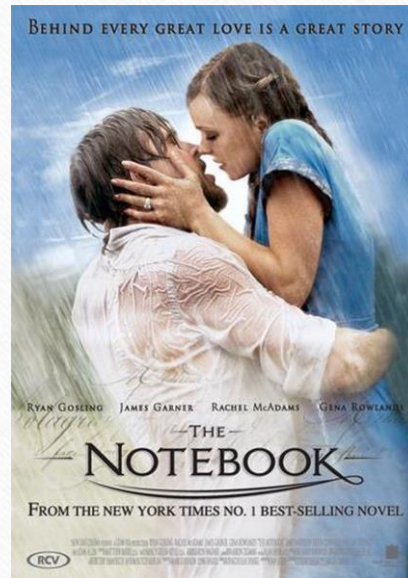
So, What is Democracy Anyway? | Peter Emerson | TEDxVienna

76,711 views | Peter Emerson | TEDxVienna • October 2017

Welke film zullen we gaan kijken?

- Groep van 10 vrienden
- Keuze uit

Stemming

Één vriend maakt het niet uit, zij stemt niet.

4 vrienden stemmen:	3 vrienden stemmen:	2 vrienden stemmen:
1. Harry Potter	1. The Notebook	1. The Godfather
2. The Notebook	2. The Godfather	2. The Notebook
3. The Godfather	3. Harry Potter	3. Harry Potter

Plurality rule

- Iedereen heeft één stem en de film waar de meeste mensen op stemmen heeft gewonnen
- Winnaar is Harry Potter
- Meest gebruikte systeem in de wereld

4 vrienden stemmen:	3 vrienden stemmen:	2 vrienden stemmen:
1. Harry Potter	1. The Notebook	1. The Godfather
2. The Notebook	2. The Godfather	2. The Notebook
3. The Godfather	3. Harry Potter	3. Harry Potter

Condorcet winnaar

- Nicolas de Condorcet: Franse filosoof, wiskundige en politicus
- De winnaar is de film die alle andere films verslaat als je de stemmen op de film paarsgewijs vergelijkt met de stemmen op alle andere films
- Winnaar is The Notebook

	Harry Potter	The Notebook	The Godfather	Totaal
Harry Potter wint x keer van:	-	4	4	8
The Notebook wint x keer van:	5	-	7	12
The Godfather wint x keer van:	5	2	-	7

4 vrienden stemmen:	3 vrienden stemmen:	2 vrienden stemmen:
1. Harry Potter	1. The Notebook	1. The Godfather
2. The Notebook	2. The Godfather	2. The Notebook
3. The Godfather	3. Harry Potter	3. Harry Potter

Socialekeuzetheorie

- Sociale keuzetheorie is de studie van collectieve besluitvormingsprocessen en -procedures. Het is niet een enkele theorie, maar een cluster van modellen en resultaten betreffende de samenbrengen van inputs van individuen (bijv. stemmen, voorkeuren, oordelen, welzijn) in collectieve outputs (bijv. collectieve beslissingen, voorkeuren, oordelen, welzijn) (List, 2013).

Socialekeuzetheorie

- Verschillende stemsystemen leveren andere winnaars op, omdat ze andere manieren hebben voor het verzamelen van individuele stemmen en het selecteren van een winnaar
- Socialekeuzetheorie houdt zich bezig met wiskundig bepalen welke stemsystemen aan bepaalde wenselijke **criteria** voldoet
- Het systeem dat aan de meeste van de wenselijke criteria voor een stemsysteem voldoet = het beste systeem
- Verdrietig feit: geen enkel systeem voldoet aan alle criteria

Voorbeelden van criteria

- De kandidaat die door de meerderheid als slechtste wordt bestempeld zou de stemming niet moeten winnen
- Het moet voor een stemmer geen voordeel opleveren om iets anders op zijn of haar stembiljet te zetten dan hetgeen wat hij of zij daadwerkelijk vindt
- De winnaar moet niet veranderen, als er een niet winnende kandidaat bij komt die op de winnaar lijkt.
- Het moet geen voordeel opleveren voor stemmers om níét te komen stemmen

Voorbeeld criterium: meerderheidsverliezer

- De kandidaat die door de meerderheid als slechtste wordt bestempeld zou de stemming niet moeten winnen

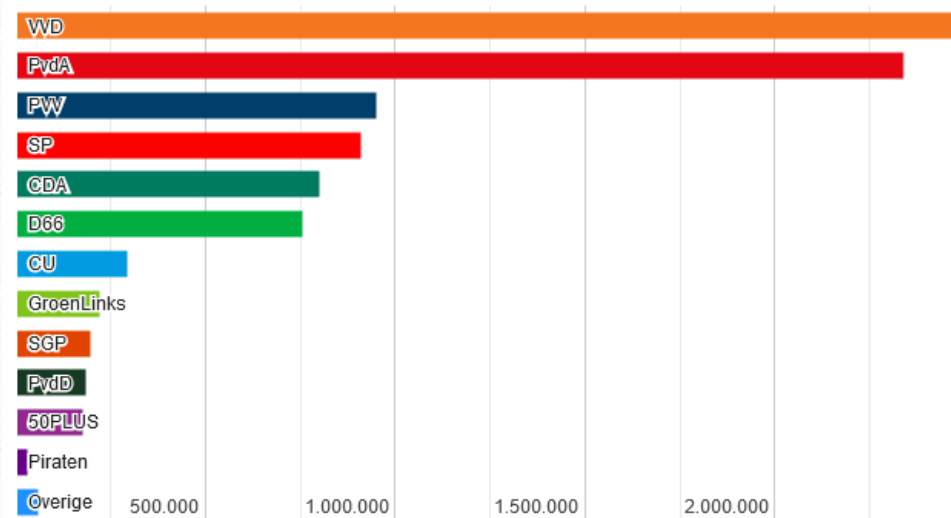
4 vrienden stemmen:	3 vrienden stemmen:	2 vrienden stemmen:
1. Harry Potter	1. The Notebook	1. The Godfather
2. The Notebook	2. The Godfather	2. The Notebook
3. The Godfather	3. Harry Potter	3. Harry Potter

Voorbeeld criterium: strategisch stemmen

Uitslag van: 12 september 2012

Aantal stemmen per partij:

Voorbeeld criterium: onafhankelijkheid van clones

- Wat is het mooiste boek in onze Bibliotheek?

Boeken	Stemming 2022	Stemming 2023
Storm (deel 2)	55%	30%
Het verhaal van Pa Salt (deel 8)	Nog niet uitgebracht	25%
Daar waar de rivierkreeften zingen	45%	45%

Voorbeeld criterium: participatie

- “No show paradox”
- Voorbeeld met instant run-off voting
- O.a. gebruikt in: V.S. (presidentsverkiezing, senaat en House of Representatives), Australië (House of Representatives), Ierland (presidentsverkiezingen)
- Stemmers rangschikken op hun stembiljet de kandidaten van favoriet naar minst favoriet.
- Tijdens het stemmen tellen wordt de kandidaat die het minst op nummer 1 staat geëlimineerd.
- De stemmen van de stemmers die op de verliezer hebben gestemd worden overgedragen aan hun tweede keus.
- Dit proces wordt herhaald tot dat er iemand de meerderheid van de stemmen heeft behaald.

Voorbeeld criterium: participatie

- Welke bekende schrijver moet de Bibliotheek CultuurPuntAltena uitnodigen?
- Arnon Grunberg (A), Bert Wagendorp (B) of Carry Slee (C)?

Voorkeuren	Aantal stemmers
A > B > C	2
A > B > C	3
B > C > A	4
C > A > B	6

Voorbeeld criterium: participatie

Voorkeuren	Aantal stemmers
A > B > C	5
B > C > A	4
C > A > B	6

Voorkeuren	Aantal stemmers
A > B > C	3
B > C > A	4
C > A > B	6

Schrijvers	Stemmen per ronde	
	1ste	2de
Arnon	5	5
Bert	4	
Carry	6	10

Schrijvers	Stemmen per ronde	
	1ste	2de
Arnon	3	
Bert	4	7
Carry	6	6

Normatieve democratische theorie

- Wat zijn de morele grondslagen van de democratie en democratische instellingen?
Oftewel: waar is democratie goed voor?
- Democratie niet als doel op zich

Waar zou democratie goed voor kunnen zijn:

1. Houdt automatisch meer rekening met meerdere perspectieven
2. Betere besluitvorming: het helpt deelnemers om tot betere beslissingen te komen (die meer gestoeld zijn op waarheid)
3. Verbetering van het karakter van de deelnemers

Verschillende democratische systemen

- Verenigde Staten en Verenigd Koninkrijk hebben een meerderheidsstelsel
- Meerderheidsstelsel = een partij moet in een gebied (district) een meerderheid behalen om zetels te veroveren
- Nederland heeft een evenredige vertegenwoordiging
- Evenredige vertegenwoordiging = verdeeldheid bij de stemmers wordt proportioneel weerspiegeld in het gekozen orgaan (Tweede Kamer)

Meerderheidsstelsel leidt tot twee partijen stelsel

- Kleine partijen worden ontmoedigd om zich te vormen, omdat het lastiger is om een zetel te winnen
- Kiezers stemmen minder snel op een kleinere partij, omdat hun stem dan verloren kan gaan of niet genoeg invloed heeft
- Kan gepaard gaan met een kiescollege (zoals in de V.S.)

Voor- en nadelen van democratische systemen

Meerderheidsstelsel

Voordelen

- Meer stabiliteit door tweepartijen stelsel
- Geen one issue partijen

Nadelen

- Houdt minder rekening met verschillende perspectieven
- De twee partijen trekken naar het midden toe
- Werkt gerrymandering in de hand

Evenredige vertegenwoordiging

Voordelen

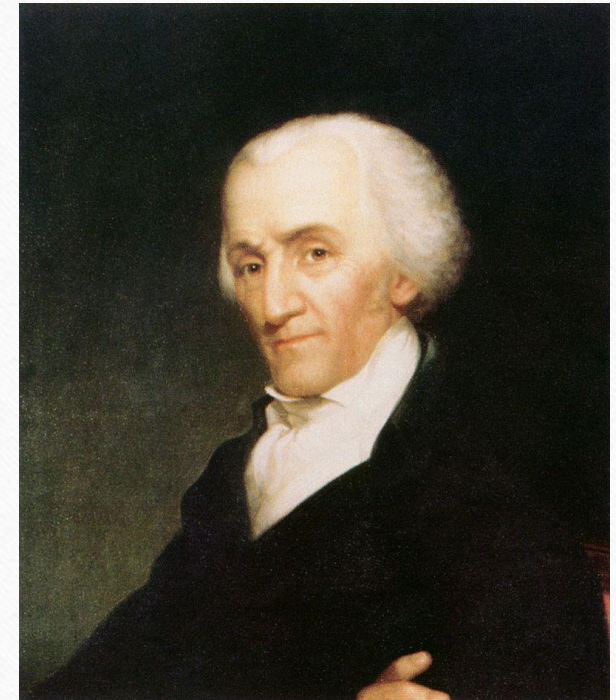
- Houdt rekening met meer perspectieven
- Polderen kan tot genuanceerdere en wijzere besluiten leiden

Nadelen

- One issue partijen
- Versnippering van het politieke landschap
- Leegloop van het midden/minder stabiliteit

Gerrymandering ofwel kiesrechtgeografie

- Elke 10 jaar worden districten opnieuw getekend
- Elbridge Gerry
- De politici kiezen hun stemmers i.p.v. andersom

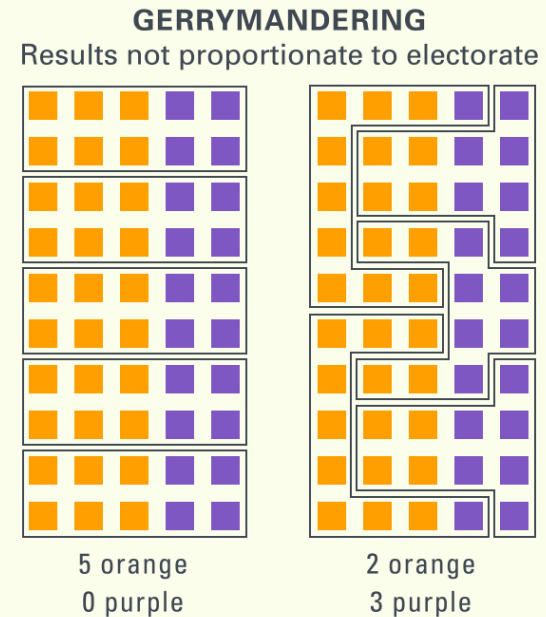
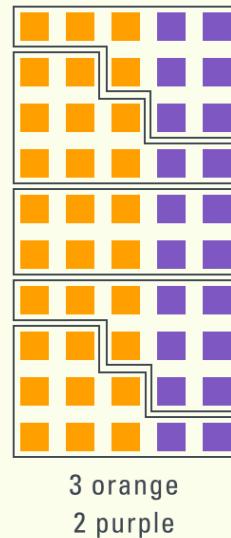
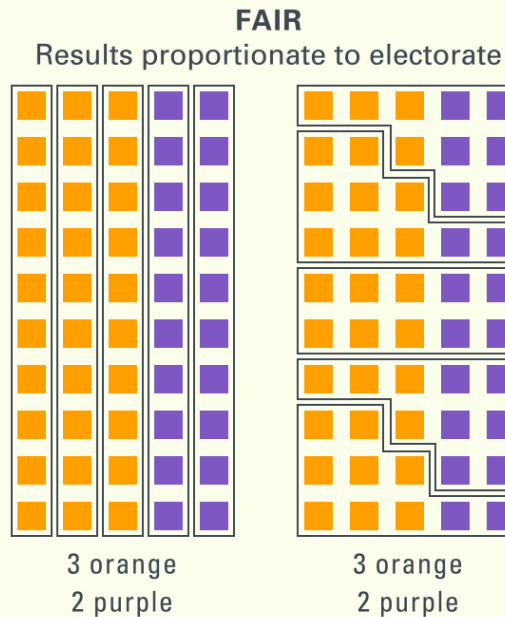
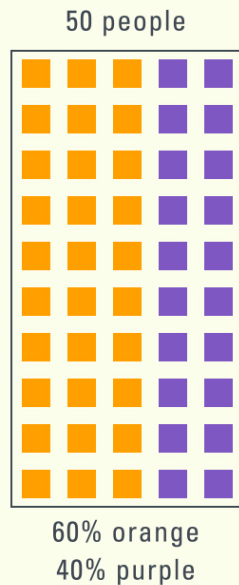

Cracking and packing

GERRYMANDERING

How differently drawn district maps produce different electoral results

FOUR WAYS TO DIVIDE 50 PEOPLE INTO 5 DISTRICTS:

Winnaars, maar niet van de “popular vote”

George Bush won in 2000 met 47.87% van de stemmen van Al Gore met 48.38% van de stemmen

Donald Trump won in 2016 met 46,1% van de stemmen van Hillary Clinton met 48,2% van de stemmen

Welk stelsysteem zou ik aanbevelen?

- The Borda Majority Count (Zahid & de Swart, 2015)
- Op het stembiljet mag je elke partij beoordelen: van excellent, naar erg goed, goed, acceptabel, slecht of afgekeurd.
- Excellent krijgt 5 punten, erg goed 4, tot afgekeurd 0. De cijfers voor een partij worden bij elkaar opgeteld.
- De zetels worden daarna evenredig verdeeld.

Voldoet de Borda Majority Count aan de criteria?

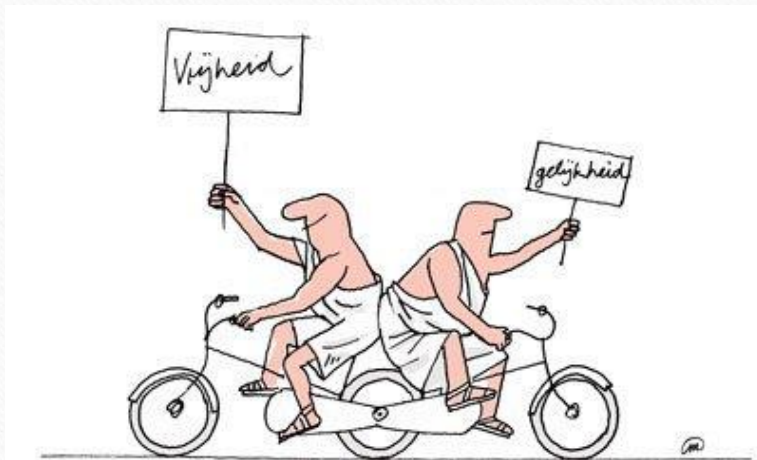

- Meerderheidsverliezer: check
- Strategisch stemmen: check (stembiljet wordt te ingewikkeld om te voorspellen)
- Onafhankelijkheid van irrelevante clones: check (er wordt geen top gemaakt, maar cijfers gegeven)
- Participatie: check

Zijn er nog vragen?

- Alternatief: wat zijn voor jou belangrijke doelen waar de democratie aan zou moeten bijdragen?

*Democratie is de
dictatuur van de
meerderheid*

Tips voor als je meer wil weten

- Gerrymandering: Last Week Tonight with John Oliver (HBO)
- ‘Hoe een president/burgemeester/voorzitter te kiezen?’ van Harrie de Swart (2018)
- To build a better ballot: an interactive guide to alternative voting systems: <https://ncase.me/ballot/>
- Tip Alies: Stemmen op je verjaardag. Goed idee? <https://pca.st/episode/247c8e12-c3ab-4a06-8dea-a2f4f6c82f6e>
- Tip Mark: over kwadratisch stelsysteem <https://www.gitcoin.co/about>

Komende Kennismakerslezingen

- 12 december: Informatiebijeenkomst: "Leer en ervaar wat autisme is"
- 13 december: Geschiedenisleraar Kees van Maastrigt vertelt over de Nieuwe Hollandse Waterlinie
- 31 januari: Mark Thur vertelt over de bodem a.d.h.v. wormen